

Nr 51

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 9:o), 14:o), 15:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Genom en den 8 november 1963 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 199, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

Lag

angående ändrad lydelse av 2 § 9:o), 14:o), 15:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt

Härigenom förordnas, att 2 § 9:o), 14:o), 15:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

9:o) mål om tillvaro — — — — — ecklesiastik jord;

mål om förordnande jämlikt 11 § lagen om gravrätt m. m. eller om beslut, som avses i 16 § samma lag;

mål om optionsrätt till arrende; mål om optionsrätt till arrende;

14:o) mål om inmutning — — — — — och modeller;

mål om registrering av farmaceutisk specialitet; mål om registrering av *bekämpningsmedel* eller farmaceutisk specialitet;

mål om anteckning i aktiebolags-, — — — — — andra personalstiftelser;

15:o) mål om beslut — — — — — av vigsel;

mål om släktnamn eller förnamn;

¹ Senaste lydelse av 2 § 9:o) se SFS 1942:509, av 2 § 14:o) se SFS 1962:191, av 2 § 15:o) se SFS 1951:729 och av 2 § 17:o) se SFS 1963:195.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

17:o) mål om befrielse — — — — — för läkare;

mål om bötesansvar; mål om annat föreläggande vid vite än sådant, som må givas enligt författningar rörande banker eller andra penninginrättningar, författningar rörande yrkesmässigt utövande av köp och försäljning i kommission av aktier, obligationer och liknande värdepapper, författningar rörande fondbörsverksamhet, författningar rörande brandförsvaret, såvitt angår kommuns åligganden på detta område, lagen om polisväsendet i riket, lagen om uppsikt å jordbruk, lagen om rätt till fiske, lagen med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m., civilförsvarslagen, utom såvitt rör inrättandet av enskilda skyddsrum, lagen med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m., lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar eller författningar rörande åtgärder för att trygga tillgången inom riket på mineralolja; mål om utdömande av vite enligt andra än nämnda författningar;

mål om bötesansvar; mål om annat föreläggande vid vite än sådant, som må givas enligt författningar rörande banker eller andra penninginrättningar, författningar rörande yrkesmässigt utövande av köp och försäljning i kommission av aktier, obligationer och liknande värdepapper, författningar rörande fondbörsverksamhet, författningar rörande brandförsvaret, såvitt angår kommuns åligganden på detta område, lagen om polisväsendet i riket, lagen om uppsikt å jordbruk, lagen om rätt till fiske, *lagen om gravrätt m. m., såvitt angår kommuns åligganden enligt samma lag*, lagen med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m., civilförsvarslagen, utom såvitt rör inrättandet av enskilda skyddsrum, lagen med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m., lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar eller författningar rörande åtgärder för att trygga tillgången inom riket på mineralolja; mål om utdömande av vite enligt andra än nämnda författningar;

mål om häktads — — — — — i brottmål;

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1964.

Föredragande departementschefen, statsrådet Kling, anförde vid lagrådsremissen följande.

1. Den 1 januari 1964 träder lagen den 18 oktober 1963 (nr 537)¹ om gravrätt m. m. i kraft. Lagen innehåller regler bl. a. i frågan, vem som är skyldig att hålla allmän begravningsplats, samt om formerna och villkoren för upplåtelse av gravrätt och med upplåtelse förenade rättigheter.

Allmänna begravningsplatser innehaves i regel av församlingar eller

¹ Se prop. 1963:141; L²U 27; Rskr 283; och Skr 1963:2; KLU 14; Kskr 22.

borgerliga primärkommuner. Beslut i ärenden rörande begravningsplatser och gravar kommer därför i regel att meddelas av kommunala organ, vilkas beslut kan överklagas genom kommunalbesvär. För vissa fall har emellertid i lagen givits särskilda föreskrifter om besvär (16 §). De fall som anges är att den myndighet, som förvaltar begravningsplatsen, vägrat att upplåta gravrätt eller förnya upplåtelse av gravrätt (enligt 7 §), meddelat beslut i fråga om övergång eller överlåtelse av gravrätt (enligt 8 §) eller angående gravsättning (enligt 9 §), förklarat gravrätt förverkad (enligt 10 §), meddelat beslut angående gravvård eller annan anordning å grav (enligt 12 §) eller eljest meddelat beslut om användning av gravplats. Ändring i myndighetens beslut sökes genom besvär hos länsstyrelsen.

I vissa andra frågor än de nu angivna tillkommer det enligt lagen länsstyrelsen att meddela beslut. Sålunda kan länsstyrelsen under vissa omständigheter förordna att gravrätten skall överflyttas till annan plats eller helt upphöra (11 §). Vidare äger länsstyrelsen vid vite förelägga innehavare av begravningsplats att fullgöra sina åligganden enligt lagen (15 § första stycket) och, om gravrättsinnehavaren försett grav med gravvård eller annan anordning i strid med vad upplåtaren föreskrivit, vid vite förelägga gravrättsinnehavaren att borttaga anordningen (15 § andra stycket).

Talan mot länsstyrelses beslut enligt gravrättslagen eller med stöd därav meddelade bestämmelser föres genom besvär hos Kungl. Maj:t (17 §). Besvär torde därvid få ingivas till ecklesiastikdepartementet.

Vid framläggande av propositionen (1963:141) med förslag till lag om gravrätt m. m. förutsattes att till Kungl. Maj:t fullföljda mål enligt 11 § och mål av det slag, som avses i 16 §, borde prövas av regeringsrätten. Detsamma ansågs gälla angående mål om vitesföreläggande enligt 15 §, dock ej i den mån föreläggandet riktas mot kommun. Regeringsrättslagen torde nu böra jämkas i enlighet härmed. Detta bör lämpligen ske så att i 2 § 9:o) införes mål om förordnande jämlikt 11 § lagen om gravrätt m. m. eller om beslut, som avses i 16 § samma lag. Därjämte bör gällande stadgande i 2 § 17:o) regeringsrättslagen ges ändrad lydelse, av innebörd att mål om föreläggande vid vite enligt lagen om gravrätt m. m., såvitt angår kommuns åligganden enligt samma lag, blir undantagna från regeringsrättens prövning.

2. Från och med den 1 januari 1964 kommer en ny författningsreglering att gälla beträffande läkemedel, gifter, bekämpningsmedel m. m. Denna reglering omfattar bestämmelser om bl. a. registrering av farmaceutiska specialiteter och bekämpningsmedel. Vad gäller nämnda specialiteter överensstämmer dessa bestämmelser i stort sett med de nu gällande. För bekämpningsmedel, varmed avses växtskyddsmedel, rättgifter, mal- och flugmedel m. m., införes en ordning, enligt vilken samtliga sådana medel blir underkastade registreringsplikt. Bestämmelserna härom återfinnes i

bekämpningsmedelsförordningen den 14 december 1962 (nr 703)¹ och kungörelsen den 28 juni 1963 (nr 442) om tillämpningen av denna förordning. Genom förordningen upphäves kungörelsen den 22 september 1953 (nr 589) angående registrering av växtskyddsmedel m. m.

Enligt bekämpningsmedelsförordningen får bekämpningsmedel som regel ej saluhållas, överlåtas eller användas utan att vara registrerat hos myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer, registreringsmyndigheten (2 §). Registrering får icke ske, om medlet finnes ha sådan giftighet eller eljest bedömes kunna medföra sådan skadlig inverkan på människor, husdjur, vilt, nyttoinsekter eller nyttoväxter att det lämpligen inte bör användas i bekämpningssyfte. Medel, som på grund av bristande effektivitet är uppenbart otjänligt för sitt ändamål eller vars benämning kan vara vilseledande eller är ägnad att åstadkomma förväxling med annat bekämpningsmedel, får inte heller registreras. (3 §). Den klassificering, som sker vid registrering, och till registrering knutna villkor kan ändras. Om det finnes påkallat, kan registreringsmyndigheten även återkalla registrering. (5 §).

I instruktionen för giftnämnden den 31 maj 1963 (nr 271) har föreskrivits att giftnämnden skall vara bl. a. registreringsmyndighet enligt bekämpningsmedelsförordningen (1 §). Mot beslut av nämnden föres talan hos Kungl. Maj:t (12 §).

Enligt 2 § 14:o) regeringsrättslagen ankommer det för närvarande på regeringsrätten att upptaga och avgöra bl. a. mål om registrering av farmaceutisk specialitet. Besvärsmål rörande registrering enligt hittills gällande bestämmelser av växtskyddsmedel behandlas av Kungl. Maj:t i statsrådet. I samband med att den nya regleringen i övrigt på området träder i tillämpning torde samma ordning böra införas för prövning av mål om registrering av den nya gruppen ämnen, benämnda bekämpningsmedel, som gäller beträffande mål om registrering av farmaceutisk specialitet. Registreringen är i båda fallen beroende av att de i författningarna angivna villkoren är uppfyllda (jfr härvid 15 § ävensom 4—6 §§ läkemedelsförordningen den 14 december 1962, nr 701). Myndigheternas prövning innefattar endast en undersökning härom och de kan icke vägra registrering på annan grund än att sådant villkor ej är fyllt.

Vad här anförts bör föranleda sådan ändring av regeringsrättslagen att mål om registrering av bekämpningsmedel kommer att tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande. En föreskrift av denna innebörd kan lämpligen införas i 2 § 14:o) regeringsrättslagen.

3. Den 1 januari 1964 träder även namnlagen den 11 oktober 1963 (nr 521)² i kraft. Enligt denna lag kommer pastor att i åtskilliga fall få taga befattning med ärenden rörande släktnamn eller förnamn. Den vars rätt

¹ Se prop. 1962:184; L²U 43; Rskr 419.

² Se prop. 1963:37; L¹U 31; Rskr 307.

beröres av pastors beslut eller åtgärd i namnärende kan söka ändring däri. Talan föres hos domkapitlet. Mot domkapitlets beslut i fråga, som sålunda dragits under dess prövning, föres talan hos Kungl. Maj:t genom besvär. (29 §). De fall som kan bli föremål för talan gäller främst pastors beslut att vägra att i kyrkobok anteckna till honom anmält släktnamn eller förnamn eller hans åtgärd att efter anmälan verkställa sådan anteckning (28 §, jfr 1—7, 13, 23 och 24 §§). Därtill kan frågan om anteckning eller ändring av namn komma under pastors prövning i anledning av underrättelse, som inkommer till honom från namnmyndigheten eller från domstol (jfr 4 och 9 §§ namnkungörelsen den 11 oktober 1963, nr 528).

Enligt hittills gällande ordning torde pastors åtgärder i anledning av anmälan om släktnamn eller förnamn ha bedömts såsom kyrkobokföringsfrågor. För fullföljd i dylika frågor gäller bestämmelser, motsvarande de i namnlagen upptagna reglerna (jfr 65 § tredje stycket och 73 § folkbokföringsförordningen). Till Kungl. Maj:t fullföljd talan i kyrkobokföringsärendet skall enligt 2 § 15:o) regeringsrättslagen upptagas och avgöras av regeringsrätten.

Här berörda ärenden, som ankommer på pastor i anledning av den nya namnlagen, är sakligt sett av samma karaktär som nu förekommande namnärennen. I namnlagen har dock som nämnts upptagits särskilda fullföljdsregler i anslutning till relativt utförliga bestämmelser om förfarandet bl. a. vid anmälan hos pastor. I regeringsrättslagen torde med hänsyn härtill böra uttryckligen anges att mål om släktnamn eller förnamn hör under regeringsrättens prövning. En bestämmelse härom torde lämpligen kunna upptagas i 2 § 15:o) sistnämnda lag.

Lagändringarna torde böra träda i kraft den 1 januari 1964.

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att förevarande proposition, nr 199, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 november 1963

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Ahlkvist, Per-Olof Hanson, Arvidson, Hilding, Wikner, Svanström, Lundin och Palm;

från a n d r a kammaren: fru Gärde Widemar, herr Landgren, fru Johansson, herrar Svensson i Vä, Ekström i Björkvik, Gustafsson i Borås, fru Löfqvist och herr Fröding.